

Plenum

Torsdag 23.11.2023 kl. 15.59—20.04

2.2. Muntlig fråga om konsekvensbedömning av nedskärningar i den sociala tryggheten (Li Andersson vänt)

Muntligt spørsmål MFT 63/2023 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Tarja Filatov: Ledamot Andersson, Li. [Sorl] — Låt oss lyssna, bästa kollegor.

Debatt

16.08 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Me haluamme kuulla pääministerin ja valtiovarainministerin vastauksia näihin kysymyksiin, koska kuten täällä on todettu, pääministeri ja valtiovarainministeri Purra ovat molemmat luvanneet, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia. Näin te olette suomalaisille pienituloisille luvanneet. Onko, valtiovarainministeri Riikka Purra, maltillinen lopputulos, että teidän budjettinne pelkästään ensi vuonna pudottaa 17 000 uutta lasta köyhyysrajan alapuolelle? Onko maltillinen lopputulos se, että jo ensi vuonna tuhannet pienituloiset perheet tulevat menettämään satoja euroja — siis satoja euroja — kuukausittaisista tuloistaan teidän leikkauksienne seurauksena? Ja nämä ovat ne tiedossa olevat vaikutukset ensi vuoden osalta, mutta, valtiovarainministeri Purra, niistä vaikutusarvioinneista, mitä te olette toimittaneet eduskunnalle, puuttuu sosiaaliturvaleikkauksia, sieltä puuttuu toimeentulotukeen tehtävät heikennykset, puuttuu kuntoutuksuuksiin tehtävät heikennykset ja ennen kaikkea puuttuu vaikutukset koko hallituskauden aikana. Me emme edes [Puhemies koputtaa] vielä tiedä, kuinka kohtuuttomiin tilanteisiin [Puhemies koputtaa] yksittäiset pienituloiset tulevat joutumaan tämän kauden aikana. [Puhemies: Aika!] Onko tämä teidän mielestänne kohtuullista?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

16.09 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä vaikutusarviot on tosiaan tehty STM:ssä ja VM:ssä virkavastuulla, niihin ei liity mitään poliittista ohjailua tai sitä, että hallitus haluaisi saada tietynlaisia tuloksia. Te tiedätte sen kyllä varsin hyvin itsekin. Sen sijaan minä en kykene teidän kanssanne lähtemään kilpailuun siitä, mitä tarkoittaa missäkin määrin ”kohtuullinen”. Me katsomme näitä kokonaisuuksia, joista meillä on selvää dataa, meillä on niistä lukuja. Mitä tulee minun salkkuuni — sosiaaliturvasta vastaava ministerihän ei ole paikalla — niin näkisin, että myöskään meidän julkisen talouden tila ei ole erityisen kohtuullinen, etenkin tulevien sukupolvien kannalta. Me olemme tällä hetkellä Euroopan unionissa Italian ja Belgian ohella ainoa yli 60 prosentin velka-asteen maa, jonka velka edelleen on voimakkaassa kasvussa,

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

[Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Vasemmalta: Tehkää jotain!] näidenkin kunnanhimoisten toimien jälkeen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

16.10 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Andersson toi esille, STM on tehnyt vaikutusarviointeja, mutta sieltä puuttuu useita näistä leikkauksista, ja sen takia me haluamme ja vaadimme, että me saamme vaikutusarvioinnin, joka on kokonaisvaikutusarviointi, ei osavaikutusarviointi. Hallitus on tosiaan tekemässä nytten Suomen historian jopa suurinta leikkausta sosiaaliturvaan eikä näköjään aio teettää tästä 1,5 miljardin euron paketista riittävää kokonaisarviointia.

Arvoisa puhemies! SDP vie tämän asian sosiaali- ja terveyslautakunnan ratkaistavaksi. Me vaadimme, että hallitus tuo ihmisoikeuksiin ja perusoikeuksiin liittyvän selvityksen viipymättä valiokunnan käsiteltäväksi. [Juho Eerolan välihuuto] Pääministeri Orpo, voitaisiinko nyt sopia, että näistä vaikutusarvioista tehdään sosiaali- ja terveystalokunnassa päätös, mikäli te ette aio tätä vaikutusarviointia meille tuoda?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.11 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aikaisemmin on todettu, eduskunta on saanut vaikutusarviot jokaisesta esityksestä, [Krista Kiuru: Ei ole saanut!] ja eduskunta tekee nyt työtään, ja sen jälkeen eduskunta tekee päätöksiä. Hallitus on oman esityksensä antanut. Tässä matkan varrella näihin esityksiin on vielä lausuntopalautteen perusteella, vaikutusarvioiden perusteella tehty muutoksia — muun muassa alkuperäisiin asumistukiesityksiin tehtiin muutoksia. Sen lisäksi hallitus tekee myöskin parannuksia, kuten perhepaketin.

Ja sitten täytyy sekin muistaa, että kaikkein pienituloisimpien etuuksiin, kuten toimeentulotukeen tai vaikka vammaisuuksiin, ei kosketa. Meidän yksiselitteinen linjamme on se, että jos me saamme kannusteet kuntoon ja ihmisille työpaikkoja, joihin lähteä, autetaan heitä siihen, niin 100 000 ihmistä työllistyisi enemmän. Se on parasta työtä köyhyyden, näköalattomuuden estämiseksi. Hallituksen linja on tässä aivan selkeä, ja sitä me viemme eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

16.12 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnissa tosiaan käsitellään parhaillaan todellista kurjistamispakettia. Jos sosiaaliturvaan tehty laki-esitykset hyväksytään, voi samoihin henkilöihin kohdistua jopa neljä erillistä leikkausta: yleisen asumistuen leikkaukset, työttömyysturvan leikkaukset, etuuksien indeksijäädytykset ja toimeentulotuen heikennykset. Eduskunnalle ei ole annettu kunnollisia edellytyksiä arvioida näiden kohtuullisuutta tai kohtuuttomuutta, koska tosiaan se yhteisvaikutusten asianmukainen arviointi puuttuu. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Sen kuitenkin tiedämme, että köyhyys tulee lisääntymään, myös lapsiköyhyys, joka on kaikkein kestäättömmimpiä tämän hallituksen tietoisista päätöksistä. Nyt kysyisin rehellisyyden nimissä, ihan rehellisesti, hallitukselta: onko teidän mielestänne todellakin puhdas talouspoliittinen välttämät-

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

tömyys toteuttaa nämä kurjistavat toimenpiteet, vai olisiko olemassa joitain vaihtoehtoja, jos päättäisitte tehdä toisenlaisen arvovalinnan? [Ben Zyskowiezin välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.14 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me ollaan tehty se arvovalinta, että se vaihtoehto, jota teidän puolueenne viime kaudella hallituksessa toteutti, olisi johtanut Suomen vaarallisen velkaantumisen tielle, jossa me ollaan tällä hetkellä, [Hälinää] joka viime kädessä johtaa siihen, [Puhemies koputtaa] hyvät edustajat, että me menetämme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan, joka pystyy pitämään huolta heikommistaan. Edelleen pelkästään niillä toimilla, joita hallitus esittää ensi vuodelle budjetissaan ja muilla toimillaan, arvioidaan, että voi syntyä jopa 60 000—65 000 uutta työpaikkaa, uutta työllistä Suomeen. Kuinkahan monta lapsiperhettä siellä esimerkiksi on, joiden elämä ja toimeentulo paranevat? Teidän pitäisi katsoa kokonaisuutta. [Krista Kiuru: 60 000 työllistä ja 200 000 työtöntä! — Hälinää]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

16.14 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä suomalaiset ymmärtävät vaikeiden päätösten päälle, ja me ollaan keskustassa sitä mieltä, että leikkauksiakin pitää tehdä mutta ne pitää tehdä oikeudenmukaisella tavalla, ja jos leikataan yhteiskunnassa kaikista heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä, sosiaaliturvan varassa eläviltä ihmisiltä, niin silloin pitää katsoa myös, miten me hyvätuloiset, hyväosaiset, ollaan mukana tässä kökässä — ja erittäin huonosti ollaan mukana teidän vaihtoehtonne pohjalta. Te annatte veropoliittisesti erittäin löysän, epämääräisen veronalennuksen, puoli miljardia, teidän talousvaihtoehdossanne ja pystytte tekemään sellaisen uskomattoman superkaksarin, että samaan aikaan leikkaatte kaikista köyhimmiltä ja otatte lähes 12 miljardia lisää velkaa.

Arvoisa puhemies! Keskusta julkisti tänään oman, paremman vaihtoehtonsa, joka on täysin hallituksen käytössä. [Juho Eerola: Olisitte käyttäneet sitä viime kaudella!] Kysynkin nyt valtiovarainministeri Purralta: Oletteko valmiita perumaan lapsiin ja perheisiin kohdistuvat leikkauksenne, ja oletteko valmiita lunastamaan lupauksenne, minkä annoitte keväällä? Te lupasitte olla leikkaamatta heikommilta. [Puhemies koputtaa] Miksi olette rikkomassa sen lupauksen [Puhemies koputtaa] näin pahasti?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

16.16 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuulin tänään, että keskusta on julkaissut vaihtoehtobudjettinsa, ja ehdottomasti aion siihen perehtyä — vielä en ole sitä tehnyt. Haluan katsoa, miten te ratkaisisitte asian — laskisitte velkaa, tekisitte leikkauksia ja järkevää veropolitiikkaa — ja tämän vielä oikeudenmukaisesti. Perehdyn tähän ehdottomasti, ja ensi viikollahan me näitä muistaakseni täällä salissakin käsittelemme.

Sen sijaan tähän varsinaiseen kysymykseen. Ei, hallitus ei ole peruuttamassa leikkauksiaan, hallitus ei ole peruuttamassa näitä toimenpiteitä, [Antti Kurvinen: Puhuttiin velasta!] joita me teemme Suomen hyväksi ja sen eteen, että meillä tulevaisuudessakin olisi

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

mahdollisuus tähän hyvinvointijärjestelmään ja sen ylläpitämiseen. Meidän on välttämättä saatava tätä kroonista epäsuhtaa, rakenteellista epäsuhtaa, tulojen ja menojen välillä korjattua. [Antti Kurvinen: Te otatte lisää velkaa!] Sen sijaan minä näen, että kun me nyt elämme hyvin epävarmoissa oloissa, joissa meille jatkuvasti tulee ikään kuin uusia pommeja — teidän sote-rahoituslakinne myötä meille tuli uusi pommi jopa kuntien valtionosuuksiin liittyen [Ben Zyskowicz: Kiurun perintö!] — niin tämä valitettavasti edellyttää sitä, että me kykenemme korjaamaan näitä, että me löydämme päinvastoin lisäsäästöjä. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Arvon kollegat, kyselytunnilla on tarkoitus myös kuunnella. Elikkä toivon, että ei synny sellaista yleistä isoa huutoa, jonka jälkeen kukaan ei kuule, mitä kukakin sanoo, olipa kyse sitten edustajista tai ministereistä. — Edustaja Sara-mo.

16.17 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedossa on, että teidän leikkausten seuraukset ovat ainakin kymmeniätuhansia ihmisiä lisää toimeentulotuelle. Te työnnätte ihmisiä pois työelämästä. Työllisyys heikkenee ja velka kasvaa, kun te annatte veronalennuksia. Sanotte, että kaikki osallistuvat talkoisiin. Yritysten omistajille ja yrityksille te annatte 700 miljoonaa lisää. Suurituloisimmat saavat ylimääräiset veroalet. Eniten osallistuvat köyhien yksinhuoltajaperheiden lapset, palvelualojen työntekijät, sairaat ja vammaiset. He osallistuvat teidän talkoosiinne. Niille, kenellä kaikkein eniten on, te annatte lisää. Te annatte enemmän veronalennuksia kuin te leikkaatte, eli te lisäätte velkaantumista. Lopettakaa jo se velkaan nojaaminen, kun te ette selvästi siitä välitä.

Arvoisa puhemies! Kun te heikennätte työnteon kannustimia, kun tulee nyt lisää työttömiä erityisesti palvelualoilta, kun te poistatte suojaosan ja leikkaatte asumistukea — miksi koko ajan ministeri pudistelee päätä, te olette tekemässä niin — niin miten näissä perheissä muka toimeentulo kasvaa, [Puhemies koputtaa] kun te vähennätte heidän toimeentuloaan? [Ben Zyskowicz: Enemmän veronalennuksia kuin säästöjä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Satonen.

16.19 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset kysyjälle, mutta nyt täytyy sanoa, että ihan en päässyt kyllä selville tuosta ajatuksenkulusta, kun väitettiin, että me heikennämme työnteon kannustimia, vaikka juuri päinvastoin toimitaan. [Välihuutoja vasemmalta] Juuri sen takia alennetaan tuloverotusta, erityisesti pieni- ja keskituloisten tuloverotusta. Työttömyysvakuutusmaksua kevennetään ja työttömyysturvaa uudistetaan myös sen vuoksi, että kannattaa ottaa vastaan työtä sosiaaliturvan sijasta ja kannattaa ottaa vastaan myös kokoaikatyötä osa-aikatyön sijasta. Sen takia esimerkiksi tähän suojaosaan puututaan. Eli juuri niin toimitaan, jotta me päästään niihin työllisyystavoitteisiin, ja nyt on jo laskettu, että näiden uudistusten vaikutus kaikkineen on noin 78 000 työpaikkaa pelkästään näitten sosiaaliturvaan liittyvien asioitten osalta, ja sitten on vielä työelämän uudistukset erikseen. [Vasemmalta: Luku nousee koko ajan!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.20 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näissä työttömyysluvuissa ja työllisyysluvuissa on paljon epävarmuuksia. Jos katsotaan tätä taloustilannetta,

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

missä nyt ollaan, niin nyt maa makaa tosi huonossa talouskehityksessä, nollan pinnassa, työttömyys kasvaa kovaa vauhtia, ja ne vaikuttavat näin hallituksen työllisyyslukuihin varmasti, ja se on selvä asia.

Sitten tässä on monia sellaisia tilastollisiakin juttuja, jotka tässä tulevat vastaan ja jotka näissä ovat mukana: Sama Liisa, työnhakija, on laskettu työllistyväksi, kun leikataan asumistukea, kun leikataan työttömyysturvaa, esimerkiksi korotusosat, ja sitten lapsikorotukset poistetaan. Sama Liisa on kolme kertaa työllistymässä näitten laskelmien kautta. Tällaisia taustoja me haetaan täällä: mitkä ovat ne oikeat ja kokonaisvaikutukset näissä työllisyyslukuissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Satonen.

16.21 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on tietenkin totta, että työllisyyden kokonaistasoon vaikuttavat monet sellaiset asiat, joihin me emme voi vaikuttaa, kuten vaikka korkotason kehitys tai meidän vientimarkkinoiden kehitys tai se, mitä tapahtuu Ukrainan sodassa. Mutta kyllä minä silti ihmettelen sitä puheenvuoroa, jossa äsken yritettiin ymmärtääkseni kyseenalaistaa tätä valtiovarainministeriön virkamiesarviota siitä, että työn kannusteiden parantaminen tulee luomaan 41 000 työpaikkaa pelkästään tähän työttömyysturvaan liittyvänä, [Krista Kiurun välihuuto] nämä muut ovat sitten erikseen, ja kun meillä tällä hetkellä on työttömiä ja jos lasketaan toimenpiteissä olevat, reilut 350 000, niin se ei ihan valtava määrä siitä joukosta ole. Pidän tätä arviota kyllä hyvinkin realistisena, varsinkin kun muistetaan se, minkä Eva on laskenut, että Suomessa on 136 000 ihmistä, joilla kokoaikatyön saaminen nostaa tuloa alle 20 prosenttia. Eli kyllä näitä kannustimia on saatava muutettua. [Timo Harakka: Kertokaa se K-kaupalle!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Haatainen.

16.22 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen toimien vuoksi meillä tulee olemaan Suomessa lähes 17 000 köyhää lasta ja nuorta lisää. Indeksijäädytykset sekä työttömyysturvan heikennykset sekä asumistukeen kohdistuvat leikkaukset lisäävät köyhien määrää kokonaisuudessaan 68 000 ihmisellä. Suomessa tulee olemaan jatkossa yhteensä 140 000 köyhää lasta. Se on enemmän kuin Kuopiossa on asukkaita. Me tiedämme jo lama-ajoista, että mikäli nämä lapset kokevat köyhyyttä pitkään, se johtaa siihen huono-osaisuuden periytymiseen, mielenterveyshaasteisiin ja myös matalaan koulutusasteeseen. Onneksi viime hallitus sentään ehti tehdä oppivelvollisuuden pidentämisen.

Pääministeri Orpo, sanoitte keväällä, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia, mitä tässä nyt on kysytty. Mutta eikö meidän pitäisi toimia niin, että tämä kurjistumisen kierre saataisiin katkaistuksi lasten osalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.23 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä, minin edustaja lopetti, tämä kurjistumisen kierre, sehän tässä nimenomaan pitää saada poikki. Tämä maa on 15 vuotta kurjistunut, [Antti Kurvinen: Kurjistuu vielä enemmän!] talous ei ole kasvanut, tähän maahan ei ole tullut investointeja. Ollaan hyvässä tarkoituksessa ke-

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

hitetty meidän hyvinvointiyhteiskuntaa sellaiseksi, että ihmisten ei kannata ottaa työtä vastaan. Meillä on kannustinloukuissa kymmeniätuhansia ihmisiä, joiden ei kannata lähteä töihin — samaan aikaan, kun meillä on yrityksiä ja julkista sektoria, joissa on huutava pula työvoimasta. Tämä yhtälö ei toimi, tämä ei vaan kerta kaikkiaan toimi. Hallitus muuttaa tämän. [Krista Kiurun välihuuto]

Me pistämme työn kannusteet kuntoon, me laitamme investointiympäristön kuntoon, että yritysten kannattaa sijoittaa Suomeen, investoida, palkata Suomessa. Meidän on saatava tämä kone toimimaan, jotta meillä on varaa pitää huolta heikommista. Jos me jatkaisimme teidän politiikkaanne, niin se olisi epäoikeudenmukaista ja kohtuutonta meidän lapsille, nuorille, heikoimmassa asemassa oleville, koska me menetämme tämän hyvinvointiyhteiskunnan. Siksi nämä uudistukset on tehtävä. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

16.24 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä sain hyvän idean tässä kuunnellessa — pitää antaa ideoita — näistä yhteisvaikutuksista. Se on helppo ratkaisu meille kaikille. Tosiaan minä ehdotan huomenaamuna sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, että järjestetään kuuleminen tästä asiasta [Naurua] ja se on avoin kansalle, julkinen kuuleminen. Eikö ole hyvä idea, pääministeri Orpo? [Perussuomalaisten ryhmästä: Perustakaa työryhmäkin vielä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.25 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnassa on normaalit vakiintuneet käytännöt. Hallitus tuo tänne esitykset perusteluineen, ja valiokunnat alkavat niitä käsittelemään. Valiokunnat päättävät, ketä ne kuulevat, ja perustuslakivaliokunta viime kädessä sitten arvioi lainsäädäntöä. Näin nytkin toimitaan. Valiokunnissa tehdään päätökset. [Timo Heinonen: Kuulostaa järkevältä! — Oikealta: Tuo on eduskuntaoppaassa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen.

16.25 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se ongelma, minkä takia me perätään tätä, on se, että tämä 1,5 miljardin leikkaus kohdistuu samoihin ihmisiin. Se kohdistuu pienituloisiin duunareihin ja työttömiin, ja se ei koostu yksittäisestä leikkauksesta vaan monesta eri leikkauksesta, joiden yhteisvaikutus on kohtuuton. Jos me mietitään työttömäksi jäänyttä perhettä, jossa toinen puoliso työskentelee osa-aikaisesti ja on kaksi lasta, niin ensi vuonna arviolta vähintään neljä- ja puolisataa euroa jää vähemmän rahaa käteen kuukaudessa. Ja tämä on se, mitä me, pääministeri Orpo, teiltä kysymme, että onko tämä teidän mielestänne kohtuullista. Samaan aikaan te helpotatte ja kevennätte suurituloisten ihmisten verotusta ja pienituloisten duunarien ja työttömien selkänahasta viedään yhä enemmän rahaa. Tässä taloudellisessa tilanteessa kysymme nyt edelleen sitä, onko tämä kohtuullista ja pitäisikö teidän mielestänne näistä teidän leikkauksistanne tehdä selkeät vaikutusarviot, että te tietäisitte, [Puhemies koputtaa] miten tämä vaikuttaa ihmisiin.

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.26 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme hallituksena arvioineet kokonaisuuden, jonka me olemme eduskuntaan antaneet. Meidän mielestämme kokonaisuus on kohtuullinen ja se on välttämätön, koska me haluamme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ja sen palvelut. [Krista Kiurun välihuuto]

Mitä tulee tähän veropolitiikkaan, niin hallitus ensinnäkään ei kevennä veroja velaksi. Me nostamme veroja toisaalla sen, mitä me kevennämme ansiotulojen verotusta. 500 miljoonaa, puoli miljardia, [Annika Saarikon välihuuto] käytetään työtulovähennyksen parantamiseen, joka tulee kaikkiin tuloluokkiin painottuen pieni- ja keskituloiisiin. Veropolitiikka on järkevää, mutta täytyy sekin sanoa jonkun ääneen, että tämä maa tarvitsee myöskin osaajia ja siksi sille progressiolle, joka tässä maassa on, on pakko tehdä jotakin. Me tarvitaan se, että me pidämme Suomessa ne korkeakoulutetut, osaavat ihmiset, mutta meidän täytyy myöskin houkutella osaajia maailmalta tänne, ja meidän progressiomme on erittäin kireä. [Vasemmalta: Kyllä, te vaikeutatte sitä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

16.27 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus perustelee näitä äärimmäisen eriarvoistavia sosiaaliturvaleykkeitä työllisyydellä. Kun täälläkin on kuultu, kun ministeri Satonen on sanonut, että hän ei ymmärrä tätä opposition kritiikkiä, niin minä yritän nyt vielä kerran selittää. Ensinnäkin monet näistä ihmisistä, joilta te leikkaatte, ovat jo töissä. Nämä leikkaukset siis lisäävät eli te lisäätte työssäkäyvien köyhien määrää. [Välihuutoja] Toinen asia on se, että kun te leikkaatte nämä asumistuen ja työttömyysturvan suojaosat pois, niin te vaikeutatte osa-aikatyön tekemistä. Samalla te pudotatte ihmisiä toimeentulotuella. Tästä on olemassa selvityksiä, että suojaosat ovat lisänneet osa-aikatyön tekoa vähentämättä koko-aikatyön tekoa. Työministeri Satonen, miksi hallitus haluaa lisätä työssäkäyvien köyhien määrää ja heikentää työnteon kannusteita viemällä nämä suojaosat pois?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Satonen.

16.29 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti en pääse vielä kukaan kärryille. Siis on totta, että tietysti nämä eri leikkaukset vaikuttavat eri tavalla, [Välihuutoja vasemmalta] mutta jos nyt puhutaan tässä työttömyysturvasta, niin ensinnäkin kysymykseen siitä, kun suojaosa leikataan: siitä huolimatta jatkossakin on mahdollista saada samaan aikaan työttömyysturvaa ja palkkaa sovitellulla päivärahalta. Ja jos väitetään, että vain suojaosan verran on näitä töitä tarjolla, niin miten oli niin, että kun suojaosaa nostettiin korona-aikana 300 eurosta 500 euroon, yhtäkkiä meillä olikin paljon ihmisiä, jotka tekivät 500 eurolla? Ja jos katsotaan sitä, kuinka paljon meillä osa-aikatyön määrä on kasvanut, se on kasvanut ihan valtavasti myös niillä toimialoilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa, joilla meillä on erittäin paljon koko-aikaisia töitä tarjolla. Aivan varmasti on kannustimissa joitakin ongelmia, jos työpaikat eivät täyty. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

16.30 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luimme eilen uutisia UPM:n lomautuksista, jotka koskevat 2 000:ta työntekijää. Hallituksen suunnitelmien mukaan ansiosidonnaista päivärahaa ollaan porrastamassa, lapsikorotus on lähtemässä pois, ja tämä porrastus ja lapsilisäkorotuksen poistaminen tarkoittavat kahden kuukauden jälkeen jopa 500—600 euron leikkausta sille duunarille. No, paikkakunnilla, joilla näitä lomautuksia joudutaan tekemään, omakotitalon myyminen ei esimerkiksi kahdessa kuukaudessa onnistu — harvemmin kahdessa vuodessakaan.

Haluatteko ajaa nyt nämä duunarit toimeentulotuelle, vai millekä tuelle haluatte nämä ajaa? Vai pitääkö heidän hakea nyt sitä työtä jostakin muualta siksi aikaa, kunnes vientiteollisuus rupeaa uudelleen nousemaan? Mikä on se kohtuullisuus, kun 30 prosenttia tästä ansiosidonnaisesta päivarahasta ollaan leikkaamassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Satonen.

16.30 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä lomautuksiin tulee, on totta, että lomautusten määrä on tällä hetkellä jo tuplaantunut siitä, mitä se oli vuosi sitten, ja se tietysti kuvaa tätä talouden tilannetta. Mutta se, että ne ovat nimenomaan lomautuksia eivätkä irtisanomisia, myös tarkoittaa, että uskotaan, että tulevaisuutta on, ja on tärkeää, että he ovat käytettävissä. Tässä työttömyysturvan muutoksessa se ensimmäinen porrashan tulee kahdeksan viikon jälkeen, ja se koskee ainoastaan niitä lomautuksia, jotka ovat tätä pitempiä. Sinne tulee se pieni muutos. [Vasemmalta: 30 prosenttia!]

Mitä sitten tulee näihin lapsikorotuksiin, [Hälinää] niin on hyvä muistaa, että palkkaa ei makseta sen mukaan, paljonko ihmisillä on huollettavia, jolloin siellä on erityinen kannustinloukku silloin, kun lapsikorotusta saa, ja tämän vuoksi esimerkiksi Ruotsissa ei tunneta työttömyysturvassa minkäänlaisia lapsikorotuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.32 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näistä lapsista: Kun YK:n lasten oikeuksien komitea on suositellut, että meidän ei täällä eduskunnassa tule tehdä köyhyysvaarassa oleviin lapsiin kohdistuvia etuusleikkauksia, niin hallitus jäärapäisesti ei tästäkään halua luopua — ei tästä suosituksesta, vaan leikkaa kokonaan pois työttömyysturvan lapsikorotusten osan. Lapsikorotus on lapsiperheköyhyyttä eniten vähentävä perheiden turva, ja juuri sitä halutaan leikata teidän toimestanne. Ja nyt te, pääministeri Orpo, sanoitte, että teistä nämä leikkaukset ovat kohtuullisia. Edellisessä puheenvuorossa te näin totesitte. Eli kaksi ansiosidonnaista saavaa vanhempaa voi menettää jopa 450 euroa kuukaudessa. Tämä ei ole kohtuullista lapsen kannalta. [Eduskunnasta: Eikä kenenkään!] Ettekö te nyt ihan oikeasti voi ajatella tätä tulevaisuutta, meidän tulevaisuutta, meidän tulevaisuuden lasten kannalta? Te olette leikkaamassa heiltä ja ajamassa perheet köyhyyteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.33 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun vastasin, niin sanoin, että se kokonaisuus, joka me ollaan tuotu, on arvioitu kohtuulliseksi, ja se on vastuullinen. Kohtuutonta olisi olla tekemättä. [Välihuutoja vasemmalta — Timo Ha-

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

rakan välihuuto] Kohtuutonta olisi olla tekemättä rakenteellisia uudistuksia, jotka olisi pitänyt tehdä jo kauan sitten. Se, että me ei olla uudistettu suomalaista yhteiskuntaa, sen työmarkkinoita, sosiaaliturvaa, palveluita, on johtanut siihen, että me ollaan täysin mahdottomassa tilanteessa. [Anna Kontulan välihuuto]

Valtiovarainministeriön entinen kansliapäällikkö Martti Hetemäki totesi kuukausi sitten, että Suomi on vaarallisesti velkaantunut, ja aika yleinen arvio on se, että juuri nämä uudistukset, kokonaisuus, mitä me esitämme, ovat oikea tie tästä eteenpäin. Me haluamme, että suomalaisilla on kannusteet lähteä töihin, [Välihuutoja] ja me halutaan, että täällä on niitä työpaikkoja. Meidän on pakko päästä eteenpäin. Se on paras tapa huolehtia lapsista, tulevaisuudesta, että me pistämme tämän maan asiat kuntoon, ja se on meidän tavoitteemme. [Vasemmalta: Ja halpaa kaljaa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Viimeinen kysymys tähän tematiikkaan. — Edustaja Tuppurainen.

16.34 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpo, te vastaatte hallituksen politiikan kokonaisuudesta. Teillä on vastuu ja velvollisuus huolehtia eri ministeriöiden tekemän politiikan koordinoinnista, ja nyt, niin kuin me olemme kuulleet, esimerkiksi kahden työttömän vanhemman perheessä, lapsiperheessä, teidän politiikkanne seurauksena tulonmenetykset voivat olla jopa 450 euroa kuukaudessa, [Krista Kiuru: Vähintään!] siis lähes 500 euroa kuukaudessa, ja te sanotte, että teidän politiikkanne on teidän mielestänne kohtuullista. No, tällaisista menetyksistä me olemme täysin eri mieltä, ne ovat täysin kohtuuttomia, ja, pääministeri, ehkä teidänkin silmiänne voisi avata se, että te tekisitte politiikastanne kokonaisvaikutusarvioinnin. Kysymys ei ole yksittäisten lakiesitysten vaikutusarvioinneista vaan yhteisvaikutusten arvioinnista. Sitä emme ole teiltä saaneet, sen te olette kieltäneet, sitä ette ole halunneet antaa. Mutta täällä edustaja Merinen esitti, että me voisimme tehdä sen täällä eduskunnassa teidän puolestanne. Voisimmeko lyödä nyt kättä päälle, että teille sopii se, että eduskunta teettää nämä kokonaisvaikutusten arvoinnit ja me saamme aidosti käsiteltäväksemme nämä yhteisvaikutukset? [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.35 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joka ainoasta esityksestä on vaikutusarviot täällä eduskunnassa, ja eduskunta käsittelee näitä esityksiä. Minä korostan edelleenkin sitä, että se kokonaisuus, joka pitää sisällään kaikki ne uudistukset ja lakihankkeet ja vielä laajennettuna sen, mitä on hallitusohjelmaan kirjattu, on kohtuullinen, koska se on se, millä me saamme Suomen eteenpäin.

Ja jos mennään yksittäisiin kysymyksiin, niin on varmasti niin, että jossakin kohtaa nämä osuvat — ja kipeästi osuvatkin, sitä en yhtään epäile — [Vasemmalta: Paitsi hyvätuloisille!] mutta meidän pitää ymmärtää se, että vain tätä tietä me pystymme huolehtimaan hyvinvointiyhteiskunnasta, sen palveluista ja heikoimmista. Me olemme tehneet kyllä valintoja. Me emme niihin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten etuuksiin koske. [Li Andersson: Ei pidä paikkaansa!] — Ei me kosketa, ei toimeentulotukeen, ei vammaisten etuuksiin, ei rintamalisiin, ei tule indeksijäädytyksiä. — Me ollaan tehty koh-

Punkt i protokollet PR 61/2023 rd

tuullistamisia sen perusteella, [Krista Kiurun välihuuto] kun näitä vaikutusarvioita on tutkittu ja kun keskustelua on käyty. Eli voitte rauhoittua, asiat menevät hyvällä mallilla.

Frågan slutbehandlad.